

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 235/2014

av den 11 mars 2014

om inrättande av ett finansieringsinstrument för demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artiklarna 209 och 212,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de natio-
nella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téns yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Denna förordning är ett av de instrument som direkt understöder unionens yttre politik och den ersätter Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2006 ⁽⁴⁾. Den upprättar ett finansieringsinstrument för främjande av och stöd till demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen som gör det möjligt att ge bistånd utan att regeringen och offentliga myndigheter i berörda tredjeländer behöver ge sitt samtycke.
- (2) Enligt artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) ska unionen bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. De värdena ska vara gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män.
- (3) Enligt artiklarna 2 och 3.3 i EU-fördraget och artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) är jämställdhet mellan kvinnor och män ett av unionens grundläggande värden och mål och unionen bör i all sin verksamhet främja och integrera jämställdhet.
- (4) Enligt artikel 21 EU-fördraget ska unionens yttre åtgärder utgå från principerna som har legat till grund för dess egen tillblivelse, nämligen demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas

universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet, samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten.

- (5) Inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder utgör främjandet av mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning och av en hållbar tillväxt för alla två hörnstenar i unionens utvecklingspolitik. Åtagandet att respektera, främja och skydda de mänskliga rättigheterna och de demokratiska principerna utgör en väsentlig aspekt av unionens avtalsförbindelser med tredjeländer.
- (6) I det gemensamma meddelandet från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och Europeiska kommissionen av den 12 december 2011 med titeln *Mänskliga rättigheter och demokrati i centrum för EU:s yttre åtgärder – effektivare metoder* föreslogs specifika åtgärder för att öka effektiviteten och konsekvensen i unionens hållning till mänskliga rättigheter och demokrati.
- (7) Syftet med instrumentet som härmed upprättas är att bidra till att uppnå målen för unionens yttre åtgärder, däribland målen för dess utvecklingspolitik, särskilt målen som anges i den gemensamma förklaringen från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar församlade i rådet, Europaparlamentet, och kommissionen om Europeiska unionens utvecklingspolitik med titeln *Europeiskt samförstånd* och kommissionens meddelande av den 13 oktober 2011 med titeln *Att göra EU:s utvecklingspolitik mer effektiv: en agenda för förändring*, samt de av målen i unionspolitiken om de mänskliga rättigheterna, inbegripet målen som beskrivs i EU:s strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati som antogs av rådet den 25 juni 2012.
- (8) I enlighet med EU:s strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati, i syfte att integrera principerna om mänskliga rättigheter i genomförandet av denna förordning bör unionen tillämpa ett rättsbaserat perspektiv som omfattar samtliga mänskliga rättigheter, oavsett om de är medborgerliga och politiska, ekonomiska, sociala eller kulturella.
- (9) Unionens bidrag till demokrati och rättsstatsprincipen och till främjandet och skyddet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna har sin grund i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och andra människorättsliga instrument som har antagits inom ramen för Förenta nationerna (FN) liksom relevanta regionala människorättsliga instrument.

⁽¹⁾ EUT C 11, 15.1.2013, s. 81.

⁽²⁾ EUT C 391, 18.12.2012, s. 110.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 11 december 2013 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 mars 2014.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2006 av den 20 december 2006 om inrättande av ett finansieringsinstrument för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen (EUT L 386, 29.12.2006, s. 1).

- (10) Jämställdhet mellan könen, kvinnors rättigheter inklusive egenmakt samt icke-diskriminering är grundläggande mänskliga rättigheter och är väsentliga för social rättvisa och kampen mot bristande jämställdhet. Främjandet av dessa rättigheter bör vara en övergripande prioritering i denna förordning.
- (11) Demokrati och mänskliga rättigheter hör ouplösligt samman och är ömsesidigt stärkande, vilket det erinras om i rådets slutsatser av den 18 november 2009 om stöd för demokrati i EU:s yttre förbindelser. De grundläggande friheterna tankefrihet, samvetsfrihet, religions- och trosfrihet, yttrandefrihet, mötes- och föreningsfrihet är en förutsättning för politisk pluralism, demokratiska processer och ett öppet samhälle, medan demokratisk kontroll, nationell ansvarsskyldighet och maktfördelning är av avgörande betydelse för att bevara ett oberoende rättsväsen och upprätthålla rättsstatsprincipen, vilka i sin tur är nödvändiga för ett effektivt skydd av de mänskliga rättigheterna.
- (12) Uppgiften att bygga upp och bevara en människorättskultur och att stödja utvecklingen av ett oberoende civilt samhälle, inklusive att utveckla rollen för ett sådant samhälle i de relevanta länderna och att få demokratin att fungera för alla – vilket är särskilt angeläget och svårt i framväxande demokratier – är en ständig utmaning som först och främst angår folket i det berörda landet, men utan att det internationella samfundets åtagande minskar. Det krävs en rad institutioner, bland annat nationella demokratiska parlament och lokala folkvalda församlingar som garanterar deltagande, representation, lyhördhet och ansvarighet. I detta sammanhang bör särskild uppmärksamhet ägnas länder som befinner sig i en övergångsfas eller i instabila situationer eller situationer efter konflikter. Tillvaratagna erfarenheter från övergången till demokrati inom ramen för unionens utvidgnings- och grannskapspolitik bör beaktas.
- (13) För att kunna ta itu med de frågorna i god tid och på ett öppet, effektivt och flexibelt sätt efter det att giltighetstiden löpt ut för förordning (EG) nr 1889/2006, finns det ett fortsatt behov av särskilda finansiella medel och ett särskilt finansieringsinstrument som kan fortsätta att fungera på ett oberoende sätt.
- (14) Unionens bistånd enligt denna förordning bör vara utformat på ett sådant sätt att det kompletterar andra verktyg som finns för att genomföra unionspolitik om på demokrati och mänskliga rättigheter. De verktygen sträcker sig från politisk dialog och diplomati till olika instrument för finansiellt och tekniskt samarbete, inbegripet såväl geografiska som tematiska program. Unionens stöd bör också komplettera de mer krisbetonade insatserna inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, inrättat enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 230/2014⁽¹⁾, inbegripet bråds-kande åtgärder som krävs under de inledande faserna av övergångsprocessen.
- (15) Inom ramen för denna förordning bör unionen ge bistånd för att i partnerskap med det civila samhället ta itu med globala, regionala, nationella och lokala människorätts- och demokratiseringsfrågor. I detta avseende avses med det civila samhället alla typer av sociala åtgärder som vidtas av enskilda personer eller grupper som är självständiga gentemot staten och vars verksamhet bidrar till att främja mänskliga rättigheter och demokrati, inbegripet människorättsförsvarare enligt definitionen i FN-förklaringen om de rättigheter och skyldigheter som samhällets medborgare, grupper och organisationer har när det gäller att främja och skydda allmänt erkända mänskliga rättigheter och grundläggande friheter (*deklarationen om människorättsförsvarare*). Vid genomförandet av denna förordning ska vederbörlig hänsyn tas till unionens lokala landsstrategier för mänskliga rättigheter.
- (16) Visserligen måste målen i fråga om demokrati och mänskliga rättigheter i allt högre grad införlivas i alla instrument för finansiering av yttre åtgärder, men unionens bistånd inom ramen för denna förordning bör ha en särskild kompletterande och ny roll, eftersom det är övergripande till sin natur och inte är beroende av samtycke från de berörda tredjeländernas regeringar och offentliga myndigheter. Den rollen bör möjliggöra samarbete och partnerskap med det civila samhället i känsliga människorätts- och demokratifrågor, inbegripet migranternas åtnjutande av mänskliga rättigheter samt asylsökandes och internflyktingars rättigheter, och ge den flexibilitet och reaktionsförmåga som krävs för anpassning till föränderliga omständigheter eller målgruppernas behov eller kristider. Denna förordning bör också möjliggöra för unionen att formulera och stödja särskilda mål och åtgärder på internationell nivå som inte är bundna till vare sig särskilda geografiska områden eller särskilda kriser, något som kräver samarbete över nationsgränserna eller inbegriper insatser såväl inom unionen som i en rad tredjeländer. Dessutom bör denna förordning ge en nödvändig ram för de insatser, till exempel stöd till oberoende valövervakningsuppdrag som utförs av unionen (EU EOM) som kräver konsekvens i politiken, ett enhetligt förvaltningssystem och gemensamma verksamhetsnormer.
- (17) Arbetet för att utveckla och befästa demokratin genom denna förordning kan möjligen omfatta givandet av strategiskt stöd till nationella demokratiska parlament och konstituerande församlingar särskilt för att stärka deras förmåga att stödja och främja demokratiska reformprocesser.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 230/2014 av den 11 mars 2014 om inrättande av ett instrument som bidrar till stabilitet och fred (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

- (18) Unionen bör ägna särskild uppmärksamhet åt länder och nödsituationer där risken för kränkningar av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna är störst och där bristen på respekt för de rättigheterna och friheterna är särskilt uttalad och systematisk. I sådana fall bör de politiska prioriteringarna vara att främja respekten för relevant folkrätt, att på ett konkret sätt tillhandahålla stöd och verktyg för det lokala civila samhället samt att bidra till dess arbete, som utförs under mycket svåra omständigheter. I sådana länder och situationer och för att hantera brådskande behov av att skydda människorättsförsvarare och demokratiaktivister bör unionen, på ett flexibelt sätt och i god tid, kunna reagera genom att använda snabbare och mer flexibla administrativa förfaranden och genom en rad finansieringsmekanismer. Detta bör särskilt vara fallet när valet av förfarande skulle kunna ha en direkt effekt på åtgärdernas effektivitet eller skulle kunna leda till att mottagarna utsätts för allvarliga hotelser, vedergällning eller andra risker.
- (19) I konfliktsituationer bör unionen främja att alla parter i konflikten fullgör sina rättsliga skyldigheter enligt internationell humanitär rätt, i enlighet med relevanta EU-riktlinjer. I övergångsländer bör dessutom unionsbistånd enligt denna förordning stödja lämpliga villkor så att politiska aktörer som förbinder sig till ett demokratiskt och pluralistiskt flerpartisystem träder fram. Denna förordning bör även syfta till att främja demokratiska strukturer, maktindelning och ansvarsskyldiga offentliga myndigheter.
- (20) EU EOM bidrar i hög grad och med goda resultat till demokratiprocesserna i tredjeländer. Främjandet av och stöd för demokrati omfattar dock mycket mer än bara själva valprocessen och därför bör alla steg i valcykeln tas med i beräkningen. Utgifterna för EU EOM bör därför inte ta upp en oproportionerligt stor del av det totala anslag som finns tillgängligt inom ramen för denna förordning.
- (21) Vikten av inrättandet av befattningen som EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter bör framhållas. Den särskilda representanten bör bidra till enhetlighet, samstämmighet och effektivitet i unionens åtgärder och politik för mänskliga rättigheter och bör bistå med att säkerställa att alla unionens instrument och medlemsstaternas åtgärder medverkar på ett samstämmigt sätt för att uppnå unionens politiska mål.
- (22) Unionen bör sträva efter den mest effektiva användningen av tillgängliga resurser för att optimera effekterna av sina yttre åtgärder. Det målet bör uppnås genom konsekvens och komplementaritet mellan unionens instrumenten för yttre åtgärder samt genom skapande av synergi mellan denna förordning, andra unionsinstrument för att finansiera yttre åtgärder och annan unionspolitik.
- Detta bör vidare leda till ömsesidigt förstärkande av de program som planeras inom ramen för instrumenten för finansiering av yttre åtgärder.
- (23) Unionen och medlemsstaterna bör regelbundet utbyta information samt konsultera varandra i ett tidigt skede av programplaneringsprocessen för att främja komplementaritet i respektive verksamheter. Unionen bör även konsultera andra givare och relevanta aktörer.
- (24) Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten (utrikes-tjänsten) bör, när det är lämpligt, regelbundet och frekvent utbyta åsikter och information med Europaparlamentet. Europaparlamentet och rådet bör dessutom få tillgång till dokument så att de kan utöva sin rätt till kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁾ på ett välunderbyggt sätt. Åtgärder som vidtas enligt denna förordning bör ta vederbörlig hänsyn till Europaparlamentets och rådets synpunkter.
- (25) Unionen bör, i förekommande fall även genom sina delegationer, eftersträva regelbundna informationsutbyten samt konsultationer med det civila samhället på alla nivåer, inbegripet i tredjeländer, så tidigt som möjligt i programplaneringen, för att underlätta det civila samhällets respektive bidrag och för att se till att det spelar en meningsfull roll i detta förfarande.
- (26) I syfte att anpassa denna förordnings tillämpningsområde till den snabba utvecklingen i tredjeländer bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på de prioriteringar som anges i bilagan till denna förordning. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.
- (27) De genomförandebefogenheter som rör programplaneringen och finansieringen av de åtgärder som fastställs i denna förordning bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011. Med tanke på de berörda genomförandeaakternas karaktär, särskilt deras politikinriktning och deras ekonomiska konsekvenser, bör granskningsförfarandet i princip tillämpas för antagandet av akterna, utom när det gäller finansiellt småskaliga tekniska genomförandeåtgärder.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (28) Gemensamma regler och förfaranden för genomförandet av unionens instrument för finansiering av yttre åtgärder fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2014 ⁽¹⁾.
- (29) I denna förordning fastställs en finansieringsram för hela dess tillämpningsperiod som ska utgöra det särskilda referensbeloppet, i den mening som avses i punkt 17 i det interinstitutionella avtalet av den 2 december 2013 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning ⁽²⁾ för Europaparlamentet och rådet under det årliga budgetförordningen.
- (30) Hur utrikestjänsten ska organiseras och arbeta fastställs i rådets beslut 2010/427/EU ⁽³⁾.
- (31) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att främja demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går förordningen inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (32) Det är lämpligt att säkerställa en smidig övergång utan avbrott mellan förordning (EG) nr 1889/2006 och den här förordningen och anpassa giltighetstiden för den här förordningen efter giltighetstiden för rådets förordning (EU, Euratom) nr 1311/2013 ⁽⁴⁾. Därför bör den här förordningen tillämpas från och med den 1 januari 2014 till och med den 31 december 2020.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och mål

Denna förordning inrättar ett europeiskt instrument för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR) för perioden 2014–2020 genom vilket unionen ska stödja utvecklingen och befästandet av demokratin och rättsstatsprincipen samt respekten för alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2014 av den 11 mars 2014 om fastställande av gemensamma bestämmelser och förfaranden för genomförandet av unionens instrument för finansiering av yttre åtgärder (se sidan 95 i detta nummer av EUT).

⁽²⁾ EUT C 373, 20.12.2013, s. 1.

⁽³⁾ Rådets beslut 2010/427/EU av den 26 juli 2010 om hur den europeiska avdelningen för yttre åtgärder ska organiseras och arbeta (EUT L 201, 3.8.2010, s. 30).

⁽⁴⁾ Rådets förordning (EU, Euratom) nr 1311/2013 av den 2 december 2013 om den fleråriga budgetramen för 2014–2020 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 884).

Sådant bistånd ska särskilt syfta till att

- a) stödja, utveckla och befästa demokrati i tredjeländer genom att utöka deltagardemokratin och den representativa demokratin, stärka den övergripande demokratiska cykeln, särskilt genom att stärka det civila samhällets aktiva roll inom denna cykel och rättsstatsprincipen samt förbättra valprocessernas tillförlitlighet, särskilt genom EU EOM,
- b) öka respekt för och iakttagande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, såsom de fastställs i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i andra internationella och regionala människorättsinstrument, och stärka deras skydd, främjande, genomförande och övervakning, i huvudsak genom stöd till relevanta organisationer i det civila samhället, människorättsförsvarare och offer för förtryck och övergrepp,

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Unionens bistånd ska fokusera på följande:

- a) Stöd och stärkande, i överensstämmelse med den övergripande strategin om en demokratisk cykel, av deltagardemokrati och representativ demokrati, inbegripet parlamentarisk demokrati, och demokratiseringsprocesser i huvudsak genom det civila samhällets organisationer, på lokal, nationell och internationell nivå, bland annat genom att
 - i) främja förenings- och mötesfrihet, personers rätt att röra sig obehindrat, åsikts- och yttrandefrihet, inbegripet yttranden av politiskt, konstnärligt och kulturellt slag, obehindrad tillgång till information, pressfrihet samt oberoende och pluralistiska medier, både traditionella och IKT-baserade, frihet på internet, samt åtgärder för att bekämpa administrativa hinder för utövandet av dessa friheter, inbegripet kampen mot censur, särskilt genom antagandet och genomförandet av relevant lagstiftning,
 - ii) stärka rättsstatsprincipen, främja rättsväsendets och den lagstiftande maktens oberoende, stödja och utvärdera rättsliga och institutionella reformer och deras genomförande samt främja rätten till rättslig prövning, liksom stödja nationella institutioner för mänskliga rättigheter,
 - iii) främja och förstärka Internationella brottnålsdomstolen, de tillfälliga internationella brottnålsdomstolarna och de rättsliga övergångsförfarandena samt mekanismerna för sanning och försoning,
 - iv) stödja övergången till demokrati och reformer som syftar till att uppnå verklig och öppen demokratisk och nationell ansvarsskyldighet och tillsyn, inbegripet inom säkerhetssektorn och rättsväsendet, och förstärka åtgärder mot korruption,

- v) främja politisk pluralism och demokratisk politisk representation, och uppmuntra kvinnors och mäns politiska delaktighet, särskilt medlemmar av marginaliserade och utsatta grupper, både som väljare och som kandidater, i demokratiska reformprocesser på lokal, regional och nationell nivå,
 - vi) befästa lokal demokrati genom att säkerställa bättre samarbete mellan organisationer från det civila samhället och lokala myndigheter och på så sätt stärka den politiska representationen på nivån som ligger närmast medborgarna,
 - vii) verka för att kvinnor och män ska delta på lika villkor i det sociala, ekonomiska och politiska livet och främja jämställdhet mellan könen, kvinnors deltagande i beslutsprocesser samt kvinnlig representation i politiska sammanhang särskilt i politiska övergångsprocesser, demokratisering och statsbyggande,
 - viii) verka för att personer med funktionsnedsättning deltar på lika villkor i det sociala, ekonomiska och politiska livet, inbegripet vidta åtgärder för att underlätta deras utövande av därmed sammanhängande friheter och främja principen om lika möjligheter, icke-diskriminering och politisk representation,
 - ix) stödja åtgärder för att underlätta fredlig försoning mellan olika samhällsskikt, inbegripet stöd för förtroendefrämjande åtgärder i fråga om mänskliga rättigheter och demokratisering.
- b) Främjande och skydd av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter såsom de fastställs i FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter och i andra internationella och regionala instrument inom området medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, i huvudsak genom det civila samhällets organisationer, bland annat när det gäller
- i) avskaffande av dödsstraffet, och införandet av moratorier inför dess avskaffande samt där dödsstraffet fortfarande existerar, argumentation för dess avskaffande och iakttagande av internationella minimistandarder,
 - ii) förhindrande av tortyr, misshandel och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning, liksom påtvingade försvinnanden samt rehabilitering av tortyroffer,
 - iii) stöd, skydd och hjälp för människorättsförsvarare, inbegripet genom åtgärdande av deras akuta skyddsbehov, i enlighet med artikel 1 i FN:s deklaration om människorättsförsvarare, dessa mål, inbegripet ett mer långsiktigt bistånd och tillgång till tillfälligt skydd, kan omfattas av mekanismen för människorättsförsvarare,
 - iv) kampen mot rasism och främlingsfientlighet samt alla former av diskriminering, inbegripet diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, kasttillhörighet, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder, sexuell läggning eller könsidentitet,
 - v) tankefrihet, samvetsfrihet och religions- eller trosfrihet, bland annat genom åtgärder för att undanröja alla former av hat, intolerans och diskriminering på grund av religion eller övertygelse, samt genom främjande av tolerans och respekt för religiös och kulturell mångfald inom och mellan samhällen,
 - vi) rättigheter för ursprungsbefolkningar fastställs i FN-förklaringen om urbefolkningars rättigheter, bland annat genom att betona vikten av deras deltagande i utvecklingen av projekt som angår dem och stöd för att underlätta deras interaktion med och deltagande i internationella mekanismer,
 - vii) rättigheter för personer som hör till nationella eller etniska, religiösa och språkliga minoriteter som fastställs i FN-förklaringen om rättigheter för personer som tillhör nationella eller etniska, religiösa och språkliga minoriteter,
 - viii) homosexuella, bisexuella, transsexuella och intersexuella personers rättigheter, inbegripet åtgärder för att avkriminalisera homosexualitet, bekämpa homofobiskt och transfobiskt våld och förföljelse och främja dessa personers rätt till förenings-, mötes- och yttrandefrihet,
 - ix) kvinnors rättigheter som fastställs i FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor och det fakultativa protokollet därtill, inbegripet åtgärder för att bekämpa alla former av våld mot kvinnor och flickor, särskilt könsstympning av kvinnor, tvångsäktenskap och arrangerade äktenskap, hedersrelaterade brott, våld i hemmet, sexuellt våld och handel med kvinnor och flickor,
 - x) barnets rättigheter som fastställs i FN:s konvention om barnets rättigheter och det fakultativa protokollet därtill, inbegripet kampen mot barnarbete, handel med barn och barnprostitution, rekrytering och användning av barnsoldater, liksom skyddet av barn från diskriminering oberoende av deras ras, hudfärg, kön, språk, religion, eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, ägodelar, funktionshinder, börd eller ställning i övrigt,
 - xi) rättigheter för funktionshindrade personer som fastställs i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,

- xii) ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, inklusive rätten till adekvat levnadsstandard, liksom grundläggande arbetsnormer,
 - xiii) företagens sociala ansvar, särskilt genom att genomföra FN:s vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter, liksom näringsfrihet som fastställs i artikel 16 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
 - xiv) utbildning och övervakning på områdena mänskliga rättigheter och demokrati,
 - xv) stöd för det civila samhällets lokala, regionala, nationella eller internationella organisationer, vilka arbetar med att skydda, främja eller försvara mänskliga rättigheter och grundläggande friheter,
 - xvi) främjande av förbättrade förhållanden och efterlevnaden av normer i fängelser så att de överensstämmer med mänsklig värdighet och grundläggande rättigheter.
- c) Stärkande av det internationella systemet för skydd av mänskliga rättigheter, rättvisa, jämställdhet, rättsstatsprincipen och demokrati, samt för främjande av internationell humanitär rätt, särskilt genom
- i) att stödja internationella och regionala instrument och organ inom områdena mänskliga rättigheter, rättvisa, rättsstatsprincipen och demokrati,
 - ii) att främja det civila samhällets samarbete med internationella och regionala mellanstatliga organisationer och stödja det civila samhällets verksamheter, inbegripet kapacitetsuppbyggnad hos icke-statliga organisationer, för att skydda och kontrollera genomförandet av internationella och regionala instrument rörande mänskliga rättigheter, rättvisa, rättsstatsprincipen och demokrati,
 - iii) utbildning i och spridning av information om internationell humanitär rätt och stöd till dess tillämpning.
- d) Uppbyggnad av förtroendet för och stärkande av tillförlitligheten hos och insynen i demokratiska valprocesser och institutioner, under alla delar av valcykeln, särskilt genom att
- i) sända ut EU EOM och vidta andra åtgärder för att övervaka valprocesser,
 - ii) bidra till att utveckla valövervakningskapaciteten bland det nationella civila samhällets organisationer på regional och lokal nivå och stödja nationell valövervakning och deras initiativ för att öka valdeltagandet för och förbättra uppföljningen av valprocessen,
 - iii) vidta stödåtgärder som syftar till att på ett samstämmigt sätt integrera valprocesserna i den demokratiska cykeln, sprida information om dem och till att genomföra rekommendationerna från EU EOM, genom att arbeta
- särskilt med organisationer från det civila samhället men även tillsammans med berörda offentliga myndigheter, inbegripet parlament och regeringar, i enlighet med denna förordning,
- iv) främja en fredlig lösning på valprocesser, en minskning av valrelaterat våld och ett godtagande av trovärdiga resultat bland alla samhällssegment.
2. Principerna om icke-diskriminering oavsett grund, jämställdhetsintegrering, deltagande och egenmakt, ansvarighet, öppenhet och transparens ska beaktas närhelst detta är relevant för alla åtgärder som avses i denna förordning.
3. Åtgärderna som avses i denna förordning ska genomföras på tredjeländers territorium eller vara direkt knutna till situationer som uppstår i tredjeländer eller till globala eller regionala åtgärder.
4. I åtgärderna som avses i denna förordning ska beaktas de särskilda förhållandena i kris- eller nödsituationer, och länder eller situationer där det råder allvarig brist på grundläggande friheter, där människor är mest utsatta för säkerhetsrisker, eller där villkoren för människorättsorganisationernas och människorättsförsvararnas arbete är som svårast.

Artikel 3

Samordning, konsekvens och komplementaritet för unionens bistånd

1. Unionens bistånd enligt denna förordning ska vara i överensstämmelse med de övergripande ramarna för unionens yttre åtgärder och ska komplettera det bistånd som ges via andra instrument för eller avtal om yttre bistånd.
2. För att öka effektiviteten, konsekvensen och samstämmigheten i unionens yttre åtgärder ska unionen och medlemsstaterna regelbundet utbyta information samt konsultera varandra i ett tidigt skede av programplaneringsprocessen för att främja komplementaritet och konsekvens i respektive verksamheter såväl på beslutsnivå som ute på fältet. Sådana konsultationer kan leda till gemensam programplanering och gemensamma verksamheter för rådet och medlemsstaterna. Unionen ska även konsultera andra givare och aktörer.
3. Kommissionen och, utrikestjänsten ska, när det är lämpligt, regelbundet utbyta åsikter och information med Europaparlamentet.
4. Unionen ska eftersträva regelbundna informationsutbyten och konsultationer med det civila samhället på alla nivåer, inbegripet i tredjeländer. Unionen ska särskilt, när det är möjligt och i enlighet med relevanta förfaranden tillhandahålla teknisk rådgivning och stöd i samband med ansökningsförfarandet.

Artikel 4

Allmänna ramar för programplaneringen och genomförandet

1. Unionens bistånd inom ramen för denna förordning ska genomföras i enlighet med förordning (EU) nr 236/2014 och genom följande åtgärder och:
 - a) Strategidokument, som avses i artikel 5, och i förekommande fall om lämpligt eventuella ändringar av dessa.
 - b) Årliga handlingsprogram, enskilda åtgärder och stödåtgärder enligt artikel 2 och 3 i förordning (EU) nr 236/2014.
 - c) Särskilda åtgärder enligt artikel 2 i förordning (EU) nr 236/2014.
2. Vid all programplanering och programöversyn som genomförs efter offentliggörandet av den rapport om halvtidsöversyn som avses i artikel 17 i förordning (EU) nr 236/2014 (nedan kallad *rapport om halvtidsöversyn*) ska resultaten, rönerna och slutsatserna i den rapporten beaktas.

Artikel 5

Strategidokument

1. Strategidokumentet ska fastställa unionens strategi för dess bistånd enligt denna förordning, på grundval av unionens prioriteringar, den internationella situationen och de viktigaste parternas verksamhet. De ska stå i överensstämmelse med det övergripande syfte, de målsättningar, det tillämpningsområde och de principer som fastställs i denna förordning.
2. I strategidokumentet ska anges de prioriterade områden som unionen valt ut för finansiering under denna förordnings giltighetstid, särskilda mål, förväntade resultat och resultatindikatorer. Även det finansiella anslaget, såväl sammantaget som för varje prioriterat område, och vid behov i form av ett intervall, ska anges.
3. Strategidokumentet ska godtas i enlighet med granskningsförfarandet i artikel 16.3 i förordning (EU) nr 236/2014. När så krävs på grund av större ändringar i omständigheterna och politiken ska strategidokumentet uppdateras i enlighet med samma förfarande.

Artikel 6

Tematiska prioriteringar och delegering av befogenheter

De särskilda mål och prioriteringar som ska omfattas av unionens bistånd enligt denna förordning förtecknas i bilagan.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter för att ändra de tematiska prioriteringar som fastställs i bilagan. Efter offentliggörandet av rapporten om halvtidsöversyn och på grundval av rekommendationerna i denna ska kommissionen särskilt anta en delegerad akt om ändring av bilagan senast den 31 mars 2018.

Artikel 7

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter som avses i artikel 6 ska ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 6 ska ges till kommissionen för den period som denna förordning gäller.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 6 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artikel 6 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 8

Kommitté

Kommissionen ska biträdas av en kommitté för demokrati och mänskliga rättigheter. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

Artikel 9

Tillgång till handlingar

Europaparlamentet och rådet ska, i enlighet med tillämpliga regler, ha tillgång till alla relevanta handlingar från EIDMR för att säkerställa att parlamentet och rådet har möjlighet att utöva sina kontrollbefogenheter på ett välunderbyggt sätt.

Artikel 10

Finansieringsram

Finansieringsramen för genomförandet av denna förordning för perioden 2014–2020 ska vara 1 332 752 000 EUR.

De årliga anslagen ska godkännas av Europaparlamentet och rådet inom gränserna för den fleråriga budgetramen.

Artikel 11

Europeiska utrikestjänsten

Denna förordning ska tillämpas i överensstämmelse med beslut 2010/427/EU.

Artikel 12

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 1 januari 2014 till och med den 31 december 2020.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 11 mars 2014.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

D. KOURKOULAS

Ordförande

BILAGA

Särskilda mål och prioriteringar för EIDMR

Unionens strategiska inriktning för att nå resultat när det gäller EIDMR grundar sig på fem mål som beskrivs i denna bilaga.

1. Mål 1 – Stöd till mänskliga rättigheter och människorättsförfarare i de situationer där de är mest utsatta.

Åtgärder under detta mål kommer att effektivt stödja de människorättsförfarare som är mest utsatta och i de situationer där hotet mot de grundläggande friheterna är som störst. EIDMR kommer bland annat att bidra till att tillgodose människorättsförfararnas mest akuta behov. Det kommer också att ge stöd på medellång och lång sikt för att möjliggöra för människorättsförfararna och det civila samhället att utföra sitt arbete. Åtgärderna kommer att ta hänsyn till den nuvarande oroande tendensen till ett minskat utrymme för det civila samhället.

2. Mål 2 – Stöd till andra unionsprioriteringar inom området mänskliga rättigheter

Åtgärder under detta mål kommer att fokuseras på att ge stöd till aktiviteter där unionen ger ett mervärde eller har särskilda tematiska åtaganden (t.ex. nuvarande och framtida unionsriktlinjer på området för mänskliga rättigheter som antagits av rådet eller resolutioner som antagits av Europaparlamentet), i enlighet med artikel 2. Åtgärderna kommer att överensstämma med prioriteringarna i EU:s strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati.

Åtgärderna under detta mål kommer bl.a. att stödja människors värde (särskilt kampen mot dödsstraff, och mot tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning), ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, kampen mot strafflöshet, kampen mot diskriminering i alla dess former, kvinnors rättigheter och jämställdhet. Framväxande frågor inom området mänskliga rättigheter kommer också att uppmärksammas.

3. Mål 3 – Stöd för demokrati

Åtgärder under detta mål kommer att stödja fredliga prodemokratiska aktiviteter i tredjeländer för att stärka deltagardemokrati och representativ demokrati, öppenhet och ansvarsskyldighet. Åtgärderna kommer att fokuseras på att konsolidera det politiska deltagandet och den politiska representationen samt på att förespråka demokrati.

Alla aspekter på demokratisering kommer att tas upp, inklusive rättsstatsprincipen och främjande och skydd av medborgerliga och politiska rättigheter som t.ex. yttrandefrihet både online och offline, förenings- och mötesfrihet. I detta ingår aktivt deltagande i den pågående metoddebatten på området för demokratistöd.

I förekommande fall kommer åtgärderna att ta hänsyn till rekommendationer från EU EOM.

4. Mål 4 – EU EOM

Åtgärder under detta mål kommer att fokuseras på valövervakning som bidrar till att öka öppenheten och tilliten till valprocessen som en del av det vidare främjandet av och stödet för demokratiska processer enligt mål 3.

EU EOM fullskaliga uppdrag är allmänt erkända som flaggskeppsprojekt inom unionens yttre åtgärder och utgör fortfarande den viktigaste formen av insats under detta mål.

De är de bäst placerade åtgärderna för både en välgrundad bedömning av valprocesser och rekommendationer för en ytterligare förbättring av valprocesserna inom ramen för unionssamarbete och politisk dialog med tredjeländer. Särskilt förfarings sättet för alla delar i valcykeln, som inbegriper uppföljningsaktiviteter, kommer att vidareutvecklas med kompletterande åtgärder mellan bilateral programplanering och projekt inom EIDMR.

5. Mål 5 – Riktat stöd till nyckelaktörer och nyckelprocesser, inbegripet internationella och regionala människorättsinstrument och människorättsmekanismer.

Det allmänna målet är att stärka internationella och regionala ramar för främjande och skydd av mänskliga rättigheter, rättvisa, rättsstatsprincipen och demokrati i enlighet med unionens politiska prioriteringar.

Åtgärderna under detta mål kommer att omfatta aktiviteter till stöd för det lokala civila samhällets bidrag till EU:s dialog om mänskliga rättigheter (i enlighet med relevanta EU-riktlinjer) och utveckling och genomförande av internationella och regionala instrument och mekanismer för mänskliga rättigheter och internationella straffrättsliga instrument och mekanismer, inbegripet Internationella brottmålsdomstolen. Främjande och övervakning av de mekanismerna från det civila samhällets sida kommer särskilt att uppmärksammas.

Europeiska kommissionens förklaring om den strategiska dialogen med Europaparlamentet ⁽¹⁾

På grundval av artikel 14 i EU-fördraget kommer Europeiska kommissionen att genomföra en strategisk dialog med Europaparlamentet innan programplaneringen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 235/2014 av den 11 mars 2014 om upprättande av ett europeiskt instrument för demokrati och mänskliga rättigheter, och efter en första konsultation av dess relevanta stödmottagare, där så är lämpligt. Europeiska kommissionen kommer att förelägga Europaparlamentet relevanta tillgängliga dokument om programplaneringen med vägledande tilldelningar per land/region, och, inom varje land/region, prioriteringar, möjliga resultat och vägledande anslag som avsatts för varje prioritering för geografiska program, liksom uppgifter om vilka stödvillkor som valts (*). Europeiska kommissionen kommer att förelägga Europaparlamentet relevanta tillgängliga dokument om programplaneringen med de tematiska prioriteringarna, eventuella resultat, uppgifter om vilka stödvillkor som valts (*) och de finansiella anslagen för de prioriteringar som anges i de tematiska programmen. Europeiska kommissionen kommer att ta hänsyn till Europaparlamentets ståndpunkt i frågan.

Europeiska kommissionen kommer att genomföra en strategisk dialog med Europaparlamentet i samband med översynen efter halva tiden och före en omfattande översyn av programdokumenten under den period som denna förordning är i kraft.

Europeiska kommissionen kommer på uppmaning av Europaparlamentet att redogöra för var Europaparlamentets synpunkter har beaktats i programdokumenten och all annan uppföljning till den strategiska dialogen.

⁽¹⁾ Europeiska kommissionen kommer att vara representerad på den ansvarige kommissionsledamotens nivå.

(*) I tillämpliga fall.

Gemensamt uttalande av Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om valövervakningsuppdrag

Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen understryker det viktiga bidrag som EU:s valobservatörsuppdrag gör till unionens politik för yttre förbindelser genom att stödja demokratin i partnerländerna. EU:s valobservatörsuppdrag bidrar till att öka insynen och förtroendet för valprocessen, och tillhandahåller en välgrundad bedömning av val, liksom rekommendationer för deras ytterligare förbättringar inom ramen för unionens samarbete och politiska dialog med partnerländerna. Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen är överens om att upp till 25 % av budgeten under perioden 2014–2020 för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 235/2014 av den 11 mars 2014 om upprättande av ett finansiellt instrument för demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen bör avsättas till finansieringen av EU:s valobservatörsuppdrag, beroende på årliga valprioriteringar.
